

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Fiók SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMÉNYEK.

Államháztartás pénzei és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szilveszteri részét illető minden közleménye ide intézendők

Helyesírók levelek csak ismert kezűktől fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponta, a vasárnap és péntek kivételével.

1886. évi 4. sz. 2.

Ha a lapnak hűbirtokosai vannak, azokat a lapnak hűbirtokosai

Égész évre ...
Félévre ...
Negyedévre ...
Egy napra ...

Hirdetési díj:

Országosbirtokosok egy szerinti hűbirtokosok ...
Helyesírók minden hirdetésért külön 20 ...
Egy napra 4 ...

XIII. évfolyam. 1886.

Debreczen. Hétfő január 4.

2. szám

Állami feladataink.

A magyarországi közlönyök fölől az új év alkalmából az ellenzéki lapok különféle tonusból ugyan, de ritka egy-értelműséggel elmélkednek, s úgy találják, hogy a múlt év nem sok reményt váltott be, s a jövő nem sok reménnyel bíztat.

„Rosz a kormányzat, törpék a kormányzó egyéniségek, csügget az ország,” ezek azok a jelszavak, melyeknek különféle variációja képezi az ellenzéki elméletek kiapadhatlan tárgysorozatait.

Mi épen a múlt ta ul-ágain okulva, s a múlt év sikerei által biztatva, teljes reménnyel tekintünk az új év elé, azon hitben levén, hogy egy kormány, mint az arra hivatott állami és társadalmi tényezők együtt munkálása és a multhoz hasonló hazafias törekvés: lényegesen hozzájárulnak, hogy azok az állami és társadalmi feladatok, a melyek a közszükség által kijelöltek — megvalósíthatóak.

Első helyen kulturális haladásunk biztosítása s egyáltalán kultur feladataink megvalósítása fogja igénybe venni az arra hivatott tényezők lelkiismeretes gondosságát és tervszerű működését.

A magyar államnak mint ilyennek erőteljes szervezetté képzése, az egyes hatalmi körök működőképességének biztosítása az egészség s fejlődés feltételeinek megadása által; az állameszmének az öt megillető tiszteletben részesítése minden faj és nemzetség előtt, ezek elsősorban azok a feladatok, melyek a magyar állam consolidátója érdekében már a közel jövőben megoldásra várnak.

Az államkormányzat és a társadalmi tényezők együttes tevékenységre felbuzdítását követ legbiztosabban várni azoknak a feltételeknek megszerzését, a melyektől a kulturális és anyagi haladásunk függ. Az államkormányzat jó részben már megjelölté azokat a feladatokot, a melyeket a beállott új év folyamán meg-

valósítani kíván, s ha a kormányzat gondosságához társul szegődnek a társadalmi tényezők is, alapos kilátásunk lehet arra, hogy ez az év az anyagi és szellemi sikerek dolgában nem lesz meddő, sőt ellenkezésképpen a multhoz képest előreláthatólag jelentékeny előhaladásnak lesz szülője.

Az ország anyagi vagyonsodása, vagyis az általános jólét fokozatos megteremtése, tehát az erre alkalmas feltételeknek megadása; vagyis az ipar, kereskedelem, közgazdaság fejlesztése, ezek azok, a melyekre egy kormányzatnak, mint a törvényhozás és a társadalmi tényezőknek gondolniok kell. Virágzó mezőgazdaság, fejlett ipar és kereskedelem azok a tényezők, melyek egy erős, hatalmas és kifutó is tekinthető állam előállításához feltétlenül megkivántatnak.

Azoknál tehát, a kik Magyarország közlönyainak megjavítását s egyáltalán a magyar állam létezésének fejlődésének biztosítását tűzték ki feladataiknak a közel jövőben, azoknak gondoskodniok kell elő sorban arról, hogy Magyarország mint par excellence fődmivelő ország megkapja azokat a feltételeket, melyektől elsősorban mezőgazdasági és ipari fejlődése függ. A kulturális fejlődés érdekében bár elsőrangú állami feladatot jelez, maga is feltételezi az általános anyagi jólét biztosítását, mert a két érdek szoros kapcsolata azok együttes fejlődését teszi szükségessé.

Közigazgatásunk, s különösen a judikatúránk érdekei ez évre is nagy felelősséget m. gva ősi ásat sürgetik. Közigazgatásunk javításának igen fontos tényezője a kormány által a múlt év végén beterjesztett közigazgatási hatóságokról szóló törvényjavaslat, s ha a törvényhozás bölcsesége megtalálja a haladás legjobb feltételeit, akkor kilátásunk lehet arra, hogy közigazgatásunknak meglesznek adva az egészség s fejlődésének igen fontos feltételei.

A judikatúra érdekei szintén kiváló gondoskodást feltételeznek. Az igaz-

ságügyi reformok — bár a minduntalan reformálás miatt igen sokszor a jogszolgáltatás érdeke szenved — nemcsak kívánatosak, de különösen a bünyvádi eljárás mai rendezetlensége nagyon is gyors javítást igényel, s mi bizszük is, hogy igazságügyi kormányunk gondoskodásának ez sürgős tárgyat fogja köpezni. A magánjogi codifikáció munkáját is szeretnők ez évben egy nagy lépéssel legalább előre vinni a mire szintén alapos kilátásunk lehet, különösen azon mozgalomból következően, a mely igazságügyi kormányunk által az utóbbi időben észlelhető. Elismerjük hogy azily alkotás nem napok vagy rövid évek munkájának eredménye; de másfelől elkerültünk látjuk az időt arra, hogy a magyar magánjog codifikációja már a közel jövőben tényre váljék. A vagyonsbiztonság, vagyis a vagyonsodási érdekek is követelik a törvény gyors megalkotását, mely jelenlegi helyzet magánjogi jogrendszerünk egészséges fejlődését által is feltételtetik.

Közlekedés ügyünk fejlesztésének érdeke szintén már a közel jövőben oly feladatot tűz a kormányzat elé, a melyek a változott forgalmi igényeikre tekintettel gyors megoldásra várnak. Ez érdekek hamos szogátot tenni van hivatva az a jelentékeny rendszerváltozás, mely az államvasutakkal szintén ez év folyamán lesz keresztülviv: A közlekedés más közeli szinten igénybe fogják venni a javításra és tökéletesítésre irányuló munkálatot.

Mind ezek csak a mellett bizonyítanak, hogy a kormányzat és a törvényhozásnak a most beállott évben oly feladatokkal kell megküzdnie, a melyek legvitalisabb érdekeinket érintik. Másfelől azt is bizonyítják, hogy mert kormányunk e gyors megoldásra váró kérdéseket nemcsak megjeölt, de szerencsével elő is készítette, másfelől pedig, mert épen az e mult évben oly sikerekre mutatott vissza, a melyektől államiségünk biztosítása egyenesen feltételezve van, ily körülmények között dacára minden el-

lenzéki kritikának és jóslatának, állíthatjuk, hogy a mult sikereivel az ország megléhet elégedve s a jövőtől szintén ándvös javításokat várhat, s közállapotaink fokozatos fejlődésében megbízhatik.

Mi azzal a reménnyel nézünk az új év elé, hogy az, ha lehetetlen nem is, de a mi számításunk szerint sok üdvös és értékes eredményeket fog nyújtani.

A nemzet e reményének teljesülését megvárhatja kormányának celtudatos munkásságától.

A depr. ügyvédi kamara felterjesztése.

A debreczeni ügyvédi kamarának a m. kir. igazságügyminiszterhez intézett felterjesztése a köztörvényhatóságokról, a törvényhatósági tisztviselők elleni fegyelmi eljárásokról s a közsegekről a m. kir. belügyminiszter által az országgyűlés képviselőházához beterjesztett törvényjavaslat 54 §-a ellen, így hangzik:

Nagyméltósága m. kir. igazságügyminiszter Ur!

A köztörvényhatóságokról, a törvényhatósági tisztviselők elleni fegyelmi eljárásokról s a közsegekről belügyminiszter ur Ö nagyméltósága által az országgyűlés képviselőházához 1885 november 21-én beterjesztett törvényjavaslat 54 §-ból megdöbөнve olvasunk, hogy a törvényjavaslat az igazságszolgáltatással, és az azt teljesítő bírósági tisztviselőkkel szemben a fegyelmi eljárást oly széles jogkörrel kívánja felruházni, mely a törvényerőre emelteknek, a bírói függetlenséget tökre tené, és az igazságszolgáltatást az idezőszakonként uralomra jutott politikai pártok szolgálatába sűlyesztene, s ezzel megsemmisítene mindazon intézkedéseket, melyek az alkotmányos kormányzás helyreállítására és a bírói függetlenség helyreállítására és az igazságszolgáltatásnak európai színvonalra emelése végett megalkottattak.

Az idézett § a pontja jogosítja a fegyelmi eljárást a kormányzat bizonyságai, bírói, ügyvédi eljárására vonatkozólag az illetékes miniszterhez jelentést tehet, mely végbő bármely állami közeget, tehát a bírósági vagy annak egy s tagjaitól is egyes konkrét esetekre vonatkozólag felvilágosításokat ki-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

KÉT ASSZONY.

Elbeszélés.

Vértesi Arnoldtól.

Folytatás)

Mikor férjhez ment az a leány, a kit szeretőtt, megesküdött az ifju, hogy többé nem akarja látni őt, hogy közük mindennek örökre vége, hogy gyökerestől kitépí szívéből a hűtlen képét: hanem mikor aztán látta őt oly busan a gazdag férj oldalán, mikor látta azt a kedves gyöngéd lényt, ki csupa félelemből latszott alkotottanak, kinek finom idegei megrezzeutek, ha egy légy át röpült feje fölött s ki oly légiesség tünt föl gyermekded, szűzies arcával, mintha földi érzés nem is foglalhatna helyet szívében, mikor így látta újra az ifju nőt: Koudor Béla nem bírt tovább nehezteni reá.

S mikor az a gyöngéd, remegő teremtmény fölneztet reá azokkal a szép szende szemekkel s azokban a szemekben, oly szenvedélyes tűz égett, mikor a láng előntötte azt a szűzies arcot, mikor az a forró kis kéz hirtelen megragadta az ifju kezét, mikor az a kedves faj oda simult az ifju vállához s az a reszkető ajk susogva ejtette ki: „Béla!” — akkor Koudor egy pillanatra elfelejtett mindent. Mint az izzó lava ugy futott át erein a vér s kabultan, mámorosan tárta ki karjait. Csak egy hang, egyetlen szó szállt el ajkairól s már az is csökegyült.

Eszébe jut az ifjunak az a mámoros boldog pillanat. Hányszor megáldotta, hányszor megátkozta azóta! Mily kimondhatatlan édes érzés volt az, mikor e gyöngéd, reszkető lény ott pihent karjai közt, szenvedélytől

lángoló, boldogságtól sugárzó arccal! S mily marczangoló fájdalom volt, mikor arra kellett gondolnia, hogy ez édes ajkat joga van más férfinak is csókolni, hogy e hóvalakat más férfi karja is érinti.

— De hiszen ferjem, — mentegetőzött, piruló arccal lesütve Viola.

Koudor Béla szívében olyankor mindig fölfört a harag és most is fölfört a mint reagondol.

— Szereted? kérdezte százzsor is.

A szép ifju nő szemből olyankor mindig megredtek a könyvek, — Gyűlölöm, — zokogta kedvesének nyakába borulva.

De félt tőle, félt szüleitől, félt a világtól.

— Mit mondanának az emberek? — Jaj, Istenem! mit mondanának?

Mit mondanának, ha ő elhagná férjét? — Nh! az a botrány! Inkább meghal, százzsor inkább meghal!

Mindéz újra megfordul most Koudor Béla elméjében. Mindaz a kin, mely szívet hasogatja, újra hasogatja most. Újra érzi mindazt a szégyent, mindazt a fájdalmat. Bűszke lelke föl-föllázad, de aztán ismét visszaesik a rabigába.

Hányszor ült itt haragtól kidagadt erekkel homlokán, mint most, fogait esikorgatva, s aztán jött egy ilatos kis lelvéke s állataval mintha vira s terjedt volna el a szobában, mely imént még olyan zordonnak látszott, most minden ragyogott. A bosszus mormogó ajk elnémult s a finom kis kéz vo, pánsait csókolgatta. Minden betűre egy csók. Talán több is, sokkal több.

Edes órák! Kinos órák! Minden föléled az ifju emlékezetében. A boldog percek mindegyre rövidebbek, a férj gyakorszik, Viola remeg.

— Oh! te kis bohó! — mosolyog egy szép, vidám, dévaj fiatal asszonyka. — bizd

csak rém, nem kerül egy levél sem férjed kezébe.

Nem, egyetlen egy sem kerül Ladányi Zoltán kezébe, mert minden levél a vidám, mosolygó fiatal asszonyka kezébe kerül. Ne ki küldi leveleit Viola, ő hozzá ir Koudor Béla. S a vidám fiatal asszony kaczag és t-pot. Nagy mulatság neki ez a levelezés, cseppet sem háborgatja lelkiismeretét.

— Ha olyan mogorva, gyanakvó férjem volna mint Ladányi Zoltán, talán magam is megcsalánám, — mondja nevetve.

S arccán olyan bájos gördöcskék támadnak, mikor nevet és szeméi ugy ragyognak az életkedvtől.

— En nem mentem volna férjhez ahhoz kit nem szeretek, — szól mosolyogva, — engem nem kényszeríthettek volna a világ semmi bataimra.

— Ot em, de azt a gyöngé, félénk lényt könnyen lehetett kényszeríteni.

— En még most is óválnék, — veti oda nevetve a bátor asszonyka.

A gyöngé félénk lény borzad a gondolatától.

Amaz egyre mosolyog:

— Ne félj, kis bohó!

Ez egyre aggódik:

— Oh istenem! Ha Zoltán megtudna valamit!

Ladányi Zoltán nem tud meg semmit, csak gyanakodik, csak tüpreng, csak tapogatózik a sötétben.

A mosolygó, vidám asszonyka megöleli félénk barátját:

— Itt nalam biztosságban vagy, te kis bohó!

— Oh! igen, biztosságban. A titok megőrizve marad, a titok eltemetve van. A hüszívet árturta a golyó, a mosolygó ajk örökre elnémult.

Koudor Béla irtózza hajta le fejét Rettenetes sulyal nehezedik elkéne valami

— Legálább becsültét meg kellett volna mentenünk, — mormogja.

De Viola lázasan reszketve szalította őt félbe, mikor arról beszélt:

— Mit akarsz? Eárulni engem?

Es Koudor Béla hallgatott. Férj bűszkésége föllázad e nemtelenség ellen, de mégis hallgatott. Hanem most ugy teszik neki, mintha nem bírna tovább hallgatni, mint ha szétrepeztené mellét ez a megalázó nemesség. Oda kell mennie a férjhez, ki megölte nejét, oda állni elejébe s azt mondani neki:

— En irtam azt a levelet, de másra nem az ön nevének. Neje értatlan volt, mi vágyon a bűnösök, uram, én és őn. A mit ő cselekedett, az egy gyilkosság s a mit ő cselekedtem, az gyavaság. Bűnhődünk meg érte. Lesz önnek még egy pár pisztolya, melyet kiűthetünk; egyikünknek meg kell halnia.

Hevesen szökik föl a székről, hol eddig csüggedten tépelődve ült. Igen, igen, csak az egy utja van a kiengesztelésnek: meghalni! A letört ifju életért oda adni aldozatul egy másikat.

Égész lelkét elfoglalja az ifjuna ez a gondolat: Meghalni... meghalni... Nem érez semmi félelmet, csak heve vágyat, hogy a pisztoly csövébe nézhesse! S mindegyre szilajabb lesz lelkében az vágy.

Gyors léptekkel jár föl alá szobájában mint a vadat ketreczében. Kitörni kész! Nem sokára szét lesz zuvva a ketrecz, iehu! a békó, kioltva egy reménytelen élet, erőszakosan szétszakítva egy gyászos visztor melynek ugy sem lehet más vége.

(Folyt. köv.)

vánni van jogosítva; ha a vezetése alatt levő törvényhatóság területén előléptetés vagy kinevezés esete fordul elő, jogosítva van ajánlatot tenni, ha pedig fontosabb állomások betöltéséről van szó a kinevezetnival, vagy előléptetnival szándékolt egyénre nézve a miniszter által meg is hallgatták.

Ily nagy horderejű széles hatáskör természetesen vonná maga után azt, hogy mind azon bírósági hivatalnok, a ki kinevezetnival, vagy előléptetnival kíván, oda lenne utalva, hogy a főispán, kegyelt magának megszerezni igyekezzék: mi végett nemcsak politikai meggyőződését kellene a főispán illetőleg az uralkodó párt politikai állásához alkalmazni hanem még a rábízott ügyekben is olyképen kellene intéletet meghozni, hogy az általa meghozott ítélet a főispánnak, illetőleg azon kormányának, a melynek a főispán bizalmi férfia, kegyeit valahogy ne veszélyeztesse.

Még az ügyvédi állás függetlenségét is megingatná ezen főispáni mindenhatóság, mert azon ügyvéd ki bírói pályára kíván átlépni, oda lenne utalva, hogy a főispán általi ajánlat megnyerése végett az uralkodó párt irányában politikai érdemeket szerezni igyekezzék.

Végéreményében aztán ezen intézmény hivatala lenne Magyarországon pártatlan és az igazságot még a hatalommal szemben is megvédeni kész bírói kar helyett pártbírói ságot állítani fel, mely nem meggyőződését, hanem az uralkodó párt érdekeit fogná érvényesíteni.

A főispánok az uralkodó párt politikai közegét, hivatalukat az uralkodó pártból alakult kormánytól kapják s annak bukásával veszítik el.

Az igazságszolgáltatást nem szabad politikai pártok uralma alá rendelni s azok lételemét a pártalakulások esélyeinek ki tenni.

Ugyanezért Nagyméltóságod mint az igazságszolgáltatás legfőbb őre előtt teljes tisztelettel az iránt eszedezünk, hogy az idézett törvényjavaslat fent jelzett intézkedései ellen a leghathatósabban tiltakozni, a főispánoknak az igazságszolgáltatás és ennek közegét arányában minden legkisebb befolyás minden törvényes eszközzel megakadályozni, és akként a bírói állás és igazságszolgáltatás ellen irányzott és a párturalom emelésébe szántott törekvésnek csirájában előléptést eszközölni méltóztassék.

Kelt Debreczenben az ügyvédi kamara választmányának 1885 dec. 10 tartott üléséből.

Tervezet a közraktáraknak Debreczenben létesítésére.

Folytatás.

III. Debreczenben felállítandó közraktár.

A Debreczenben létesítendő közraktárak mindazon tényezőknek lényeges előnyököt nyújtanak, melyek azzal érintkezésbe jönnek. Hasznosító volta ez gazdálra, a kereskedőre, az iparvállalatokra, a helybeli pénzüzetekre, az egész városra, sőt annak nagy termékeny vidékére, még magára a vasut sálatra is, és végre a vállalat maga is jövedelmező volna.

Gazdasági termények képezik Debreczen és vidékének leglényegesebb kereskedelmi cikkeit, és az ezzel összefüggésben lévő malom ipar termelvényei, bár más cikkek is mint szalonna, petroleum, olaj, szappan, gyapjú, toll, bőrök, csont és rongyarúk, gazdasági gépek stb. szintén alkalmasak a leraktározásra.

Mozaik*)

(Írta: Szabolcsi Lajos. Budapest Singer és Wolff-ner kiadása.)

Az 1885-ik év azonkívül, hogy a szerb-ből háború óriási rovatot követelt a hírlapok hasábjain, még arról is nevezetes maradt, hogy az „Irodalom” rovat is oly igényekkel lépett fel, a mint azelőtt talán soha. Amabban az esleettek nagyszámáról adtak szomorú hírt, ebben pedig a feltámadók és ujjongszültek hosszú listájával találkozunk.

Soha bővebb termék a könyv piac telen, mint az idén. Hogy az aratás nincs arányban a természettel, annak az az oka, hogy nem minden író akkor lép ki a sikra: midőn kiforrott tehetsége a sikert biztosíthatná számára. Legtöbb fiatal írónak csak egy célja van: környezetétől nagy emberré lenni egy kötettel, a mellyel ha megajándékozta a bugaczi casinót, a könyvjegyzékben az írók díszes sorában kinyomatják az ő nevét is, s nem lehetetlen, hogy mindjárt A r a n y J á n o s után vagy J ó k a i neve előtt diszeleg. Ez is dicsőség.

Ilyen írók minden évben támadnak, s aztán sohasem találunk többé neveikkel csak szülővárosok könyvkereskedéseinek kirakataiban, s a rokonok szalonjában, hol az asztalon díszkötésben henezeg.

Nem is ezeknek szerzőit nevezem ujjongszülteknek, (ezek halva szültek) hanem azokat, a kik oly művel állanak elő, melyek ha nem is teremtenek egyszerre nevezetes írókat, de legalább reményekre jogosítanak s írói tehetségről tesznek tanúságot. Ezek sorába tartozik Szabolcsi Lajos is, ki „M o z a i k” című kötetével lépett fel.

Erdemes író munkáival szemben közönség és a sajtó olyan szíves köszöntést mond,

*) Az aradi A l f ö l d - b ő l .

1-ször A gazdaközönségnek.

Nagy nehézségeket okoz a gazdaközönségnek e vidéken az, hogy az aratás és őszi vetés alatt fogatai teljesen igénybe vannak véve, továbbá a vasuthoz vezető utak ősszel gyakran annyira rosszak, hogy teheráru nem is szállítható és így aztán midőn ezen nehézségek részben elenyésznek, minden oldalról egyszerre történik a szállítás, a kínálat oly nagy, hogy sok áru végre sem talál és az árak is nyomottak. Ha azonban Debreczenben közraktár lesz, úgy a termelő árukat akkor szállíthatja, midőn azt leginkább teheti, esély díjzárás mellett lerakározhatván a kedvező conjuncturák beálltáig, várhat azok értékesítésével.

Kevés gazdának van nálunk egész természetű rakkhelyisége, sőt a raktárak hiányos volta miatt a termények is szenvednek, mely bajok a közraktárak használatával elkerülhetők, s többnyire csak néhány hónapra igénybe vett raktárhelyért felszámított rakdíj is csekélyebb, mint egy építendő magtára fordított összeg kamatja.

Gyakran nehéz a termelőnek terményeit az idegen magvaktól rostálás vagy konkolyozás által annyira megtisztítani, hogy az azon minőségnek megfelelően, a melyet meg kívánunk, még a közraktárak czélszerű tisztító készülékei nemcsak jobban, de olcsóbban is végeznek ezen munkát.

A vevőre nézve jobban hozzáférhető lévén a közraktárakban mint a termelő helyen fekvő áru, tehát az eladása is könnyebben megtörténhetik.

Több kisebb egyenlő minőségű termény összeadásával, nagyobb egyenlő minőségű áru állíttatván elő, ily módon nagyobb árt is lehet elérni.

A közraktárakban fekvő áruja a tulajdonos mint már említettük is minden időben minden intézettel kaphatván pénzfelvételt a saját hitele igénybe vétele nélkül, nincs kényszerítve terményének elfoészérelésére.

Kézszel fogható előnyök ezek, s kétségtelen, hogy a közraktárak létesítése és használata a Debreczen környékén lakó összes gazdák érdekében áll.

2-ször a kereskedőknek.

A kereskedőknek főleg a terménykereskedőknek is nagy előnyököt nyújtanak a közraktárak, mert időt és pénzt kímél meg ázáltal, hogy nem kénytelen távol fekvő termelő vidékekre utazni az áruk megtekintésé végett. Az áru elküldése nincs alávetve az időjárás szeszélyeinek, sem más akadályoknak, és így minden időben kivihető.

Az átvételnél a minőséget illetőleg mindennemű differenciál elcsúsz és így épen oly könnyen és biztosan fedezheti szükségletét mint a mely kedvezően beraktározhatja más állomásokon vett áruit; esetleg kisebb partikat nagyobbakra egészíthet ki, általában minden előforduló manipulációt végezhet; e mellett megtakarítja az áru befurározását saját raktárába és ismételt kiszállítása a vasuthoz. A raktári díj pedig sokkal olcsóbb, mint a drága és többé vagy kevésbé alkalmas városi raktárak bérdíja; és a rexpeditió kedvezménye is a kereskedő javára szolgál.

Ha még az olcsó pénzbeszerzést is tekintetbe vesszük, továbbá a szigorú titoktartást, melyre a közraktárak tisztviselői kötelezve vannak, és mintán a beraktározott áruk eladása a közraktár vállalatától semmiképpen sem befolyásolható, hanem a kereskedőknek szabad verseny nyitattik, úgy ismét azon meggyőződésre jutunk, hogy a közraktárak

a milyent egy régi jó ösmerőnél használunk. Megemejük kalapunkat, kezét szoritunk vele, s szívünkbe moudunk: „isten hozott” at. Új ember első munkája azonban bemutatásra vár. Az új ember jön, bevezetjük az előszobába s megtudjuk a házigazdától, hogy szívesen látja-e; nem volna e érdemtelne a bemutatása.

Biztosítjuk a házigazdát: a közönséget. — Arra való, derék ember, nem fog visszaélni bizalmunkkal, barátságunkkal. Van szerencsém bemutatni Szabolcsi Lajos fiatal író.

Társalgunk vele: elolvassuk „Mozaik” munkáját, miután annyit előzetesen megtudunk róla, hogy 1881-ben a népszinházban szerepelt mint társzerző egy bohózatnál, a mult évben pedig az akadémia pályázaton emelték ki egy bohózatát. — Jökedvű írónak látszik, a ki a humorral pajzankodik, mert bohózatokat ír, s kötetében is csupa komikus tárgyu dolgokat adott ki.

Tíz kis apró dolgozatot foglal magában a kötet; de ne hogy valaki rögtön ítéletet mondjon, hogy ismét egy új „rajz ember” áll előttünk. Oh nem. Ezek a kis történetek nem ugynevezett rajzok, a melyekkel máholnap már visszaélnék s M i k s a t h K á m á n n a k valami új genrűt kell kitalálni, ha nem akarja, hogy a család belejegy az ő gyönyörü paradicsom veteményes kertjé.

A sok dráma között nagyon meg kell becsülni a itt-ott akad a fiatal író nemzedék vagy a fel-felcsillanó írói tehetségek között egy olyan, ki a humor ok tiválására vállalkozott, főleg ha ilyenre hivatást is látszik mutatni. Humorisztikus író, (a jelentkező fiatal írókat értem) pedig alig alig mutatkozik.

A „M o z a i k” tíz komikus történetet foglal magában, s megérdemli a figyelmet, a melyet reá irányozunk. Nem mind a tíz érdemelte ugyan meg, hogy maradóvá tészesék, s még a legjáva sines ugyan kidolgoz-

intézménye éltetően hat a kereskedelemre és előmozdítja a spekulációt.

3-ször Az ipart.

Az ipart, főleg a nálunk virágzó malom ipart nagyon emelné a közraktárak felállítása. A helybeli István gőzmalom az utóbbi időben oly nagy lendületet nyert, hogy évenkénti öröképessége ma már körülbelül 400000 méter mazzára tehető. Ily nagy mennyiségű buza biztos beszerzése és annak czélszerű elhelyezése többféle nehézséggel jár.

A búzának beszállítása a már említett okok miatt igen rendetlen, és így a malom koronként nagy készletét kénytelen felhalmozni, és ez által nagyobb risicot vállal. Ha azonban kellően berendezve a közraktár lesz felállítva akkor a malom minden időben fedezheti szükségletét, a felesleget beraktározhatja, és az időként meggyült lisztet kedvezőbb helyezheti el mintha telken nagy tért elfoglaló raktárakat építene, a melyek a tulajdonképeni kezelési helyiségektől távolabb esnének és nyersáruknak a raktárból malomba és viszont a késztermékeknek a raktárból szállítása szinte több költségbe kerülne.

4-szer A helybeli pénzüzeteknek.

A helybeli pénzüzeteknek alkalom nyílnék pénzkészletük legbiztosabb elhelyezésére, miután beraktározott áru szolgál biztosítékul az adott pénzkölcsönre nézve.

5-ször. A vasúti vállalatok.

Az áru forgalom is emeltetik a közraktárak által és így a Debreczen átszelő vasutaknak is lényeges érdekben áll azok felállítása, tehát bizony remélhető, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága a debreczeni közraktári vállalatot mindazon kedvezményekben részesítendő a melyekben a többi hasonvállalatok az illető vasutak által részesítettek.

6-ször Debreczen városa.

Debreczen városa részéről is remélhető, hogy tekintetbe véve azon kedvező hatást, melyet a közraktárak intézménye egy a gazdaságat felvirágoztatására, mint a helybeli ipar és kereskedelem előmozdítására gyakorolna, ezen közraktári vállalatot tetleg is támogatni fogja.

[Vége köv.]

Közép ipartanoda Debreczenben.

— Jagócsi Péterffy József felolvasása —

Nagyérdeklő felolvasás, s egyuttal érdekes színhely volt tegnap d. e. a város ház nagy terme. Debreczen haladása a kereskedelmi és iparkamara tevékeny titkára Dr Király Ferencz által az értekezlet végén szép beszédben hangoztatott emporiális városra fejlődés egyik hathatós eszközeinek megteremtéséről képezte tárgyat a felolvasásnak és értekezletnek; ez eszköz, melynek eszméje már régebb idő óta sok elmét foglalkoztat nálunk, nem más mint egy közép ipartanoda.

Jagócsi Péterffy József miniszteri biztos s az ipar iskolák országos felügyelője hozzám jött, hogy egy közép ipartanoda léte-íté-ére a várost és ennek társadalmát felbuzdítsa, s e célból, „Az iparosok nevelése és hazai iparunk fejlesztésének kérdése” cím alatt tartott felolvasást. A felolvasás iránt — sajnáljuk — a

va azzal a tárgyilagossággal és részletezéssel, melyet elvárni lehetne, de mert a dolgozatok legtöbbször jó ötlete, komikus tárgya s a mi főérdelem: satirikus éle van, felment az igazolás alul, a miért a bemutatására vállalkoztunk.

Milyen jó tárgya van p. o. mindjárt az első dolgozatnak az „O t t h o n - n a k”. Idegen helyen összesimulnak, ösmerkednek, barátoknak az emberek, a kik otthon a kis városban meg se látják egymást, s hogy haza kerülnek, megint szegyeünek a barátságot, és eltámadják, hogy valaha is találkoztak volna.

A „gyermek epjája” abban a szerencsétlen helyzetben van, hogy kis 9 éves fia olyan művelt ember, a kinek folytonos tudományos értekezése elől az egyszerű kevésbé képzett apa menekülni kénytelen.

A „civilizáció nyelve” a franciaia. A túlzásba vitt francizkodás egy modern kór — mondja szerző, — mely Franciaországból veszi eredetét, de ragályosabb mint az azsiai kolera. A civilizáció fényes örvé alatt csempészte be magát hazánkba és nyakát szegi mindazoknak, a kik kísértésnek ellent állani képtelenek. Nem kímélnagyreményű ifjút, nem egész családot, sőt társadalmi osztályt, s a kit egyszer sima mázával baltalába, kerített, azt fenntarthatlanul sodorja azon öblös sírbe, melynek keresztifjágát e végtetes szó diszeleg: félműveltség.

A „farkas emlékirataiban” a párbafozós van satirizálva Egy vadonban élő farkas beszéli el élelményét, melyeket a párba körül tapasztalt. Különösebb figyelmére méltat egy kiakérelt, a ki örökösen perpatvart koresvén, gy: kran jelent meg a párba színhelyén. Egyszer a farkas dühében reá rohan és felfalta: „Nem tudtam megemészteni. Mennyivel jobb gyomra van

közönség nem mutatott olyan meleg érdeklődést, melyet az ügy fontossága nagyon meg érdemelt volna. Bár a város minden rendű lakosága hírlapilag meg volt hiva s külön meghívók is küldettek szét: alig harmincezan jelentek meg. Ezen érdeklődők a következők: Simonffy Imre, Sesztina Lajos, Dr. Király Ferencz, Domokos Kálmán, Beke Mihály, Propper N. János, Fazekas Sándor, Kiss József, kir. tanfelügyelő, Szics Mihály, Futó Mihály, G-rébi Fülöp, Balogh Mihály, Fábian S. Mór, Szolyka Gyula, Serli E. J., Jóna Dániel, Szikszai Lajos, Vadon Sándor, Zöld Mihály ki a jegyzői tollat vezette, Szántó Sámuel, Gorov Miksa, Stieber János, Erber Vilmos, Erdélyi István, Konrad János, Huber József, Szalay István, Kesztben un. stb. Miután Simonffy Imre, kir. tanácsos polgármester bemutatta a megjelenteknek Jagócsi Péterffy Józsefet, ez megkezdte a; már említett című szakértelemmel írott értekezését, melynek rövid tartalma ez:

Az egyik legfontosabb nemzetgazdasági kérdés megoldása a hazai ipar fejlesztése mellett különösen a szegedi ipar kiállítás óta tömérdek sokat írtak és beszéltek, de keveset tettek. Itt az ideje hogy erős, komoly akarral a cselekvés terére lépünk. Az ipari haladás terén különösen a vidék maradt hátra, s a jobb viszonyok megteremtését nem az önálló vámtérlet kivívásától, nem is az ipar szabadság korlátozásától lehet és kell feltételeznünk, hanem e három keltéktől értelem töké és fogyasztó közönség. Ha e három együttesen meg van lesz virágzó ipar hazánkban. Felolvasó ezután részletesen, sok érdekes adattal igazolva, tárgyalja egymásután e három fő kelleket. Az értelem meg van iparos-inknál, de ószintén kimondva, a legtöbbször, hiányzik a valódi szakértelem Ennek indokait kimutatja az iparosok közt urakodó viszonyokból és a mindig igazán szóló statisztikából. Az iparos tekintete urat akkor nevelne fiából s tanoncza (vulgo inasa) szegény paraszt gyermekek közül kerül ki, a ki a dajka teendőitől kezdve mindenféle munkát végez inkább csak azt nem a mi a mesterséghez tartozik. Legtöbb helyen az iparos iskoláztatás a legrosszabb lábon áll hatóság nem ellenőrzi, a mester tanonczeit nem látja el a szükséges író és olvasói szakkal s mikor felszabadul alig, vagy nem is tud írni, olvasni. 1883-ban 45 ezer tanonc közül 50% ról ezt lehetett emondani,

Az iparos tanulóknak hetenként nem két, de 14 órát kellene tanulnia s azt a törvény lenne kimondandó, hogy egyetlen mester se legyen fel oly tanuló, ki írni, olvasni nem tud. Mindkettő megteremné a maga hasznos gyümölcsöt. S maga a társadalom is elősegíthetné az iparos oktatást, ha e célra mint más egyebekre olykor olykor tanulmányokat rendezne, hogy pedig magyar, szakképzett művezetőket lehessen alkalmazni, több ipari közép iskola állítandó fel; mert most csak egyetlen egy van Bpest-en, s kassai gépézműhely; s ez a kettő igen kevés.

A mi a tökélet illeti, hazánk pénzüszegény országának épen nem nevezhető, mert hiszen 1867 óta a takaréki pénztárakban 100 millió frrtal több töké lett elhelyezve mint a mennyi akkor volt.

Azonban a kis iparosnak a pénz mégis drága, mert most a vidéki apró pénzüzetekhez van utalva, melyek kölcsönt magas kamat s kezeség allítás mellett adnak, de másfél hite is kevés van. A németországi iparosok a Sulze Deitsch féle szövetkezetek-

— a társadalomnak! talold felkiáltással végződik az ügyes dolgozat.

A „nincs ideje enő sülni” című kis történetben a házasság körüli hajszja van kifigú ázva, a „H a d a g y u r D o r n e r a katonai kicsinykedést teszi neveltségé, míg „M u n d u s v u l t d e c i p i a” szépitő, hajfőte, tyukszemirtő sat. szeláhoskodás dicsőítéssel intü jóakarattalug a közönséget, mely mindenáron (igenis minden „áron”) meg akar eszálva lenni.

Ebből is láthatni, hogy mind kitünő tárgy, pompás gondolat, a mikről szatirát kell írni. Szívesen látjuk az olyan fiatal tehetséget, ki ilyenre vállalkozott.

Más kérdés aztán, hogy az adott dolgozatokban (eltekintve az ígértől), melyet az ifjú író munkája tesz) mennyire tudta kiaknázni az író témáját. Bizony erre az a felelet, hogy mindannyit elhamarkodva tette papírra. Megelégedett tisztán az eszmével s sem a művészi gondra, sem a tárgy kinerítésére nem gondolt. Nem látta meg mindazt, a mi egy-egy satirájához fűződik, s miknek leírásával hasznos dolgok eszkelkedett volna s értékesebbé, sőt határozottan értékessé tette volna könyvét.

Lázasan siet a történet pointeja felé s képzelődése, szemei nem állapodnak meg soha ahol még olyan helyen sem, a hol a tárgy, vagy gondolat magamagától kínálja az ötletet. Pedig itt-ott elvétve több olyan megfigyessel találkozunk, a mikből bátran következtethetjük, hogy nagyobb figyelem mellett a szerző részletesebb lehetett volna a kidolgozásban annélkül, hogy egyszersmind terjengőssé váljék.

Bemutattam Szabolcsi Lajost. Nagyon fogok örülni, ha a közönség azt mondja az új ösmerőnek:

— Legyen ismét szerencsém!

kel segí
önsegély
bámulat
foként
Vé
harmadik
vasó azo
zönséget
ipartan
iparosa
izlés, o
közleked
göz kor
az ember

Ha

Haj

ma népes
zsef gr.
kezdeté
jeleatek
deklódés
működés
sorozat
datja h
tárgysor
adott be
közölög
mánya s
közgyűlé
közgyűlé
köz ellen
fűispán u
Eze
állapító
iranyul.

A u

46270 fr

nemi csel

A h

város po

követelés

sára név

fellebezé

intézked

tásról jel

domasul

teri leira

a h, bösz

metkezés

iranti ké

város kö

sen meg

sem sikk

formálna

bírói utó

A k

leir, hogy

a m kir.

a nyirogy

gedst m

gáttatás

tása irán

gye ezt

ja Hatház

hogy fele

kömunke

fölmivelé

nem enge

VIII. t. c.

1092 fit

6 r ö k ö

Most teh

tárból ipa

ditandó.

E h

ben részt

tagjai 18

Lada Sár

sének ell

ki a Bocsi

javasolt

si a hazi

kerését p

Gyula ki

egy jólé

melyből

tagul u

felsőalál

hogy az

a ap létes

vetése a

Me

m á n y u

tagjai 18

Fischbein

Kovács I

ó méltós

tén az e

gok Sin

Mihály

A

részének

tése meg

s a v a z

elnök: L

Napi hírek.

kel segítettek magokon, melyeknek jelszava: önségély és munka felosztás. Az eredmény bámulatos lett. A példát már Ausztriában s főként Észak-Amerikában is követik.

Végül a fogyasztó közönségről mint harmadik főkéllékről szólva, kiemelte felolvasó azon több okokat, melyek a hazai közönséget a hazai helyett, inkább a külföldi ipartermékek vásárlására indítják. Ilyenek az iparosnál a szakképzettség, a munkáknál az izlés, olcsóság hiánya, továbbá az utazás a közlekedés gyorsra és könnyűvé levén téve a gőz korbán, a külföldről tömegesen utaznak az emberek s ott tesznek bevásárlásokat.

(Folyt. köv.)

Hajdumegyei rendkívüli közgyűlése.

Debreczen, 1886. jan. 4.

— Első nap. —

Hajdumegyei törvényhatósági bizottsága ma népes közgyűlést tartott, Dégenfeld József gr. főispán elnöke alatt, ki az új év kezdete alkalmából melegen üdvözi a megjelenteket, a közügyeket figyelmükbe és érdeklődésükbe ajánlja s az ő közügyek körüli működéséhez támogatásokat kéri. A tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt tudatja hogy Osváth Ferenc biz. tag a tárgysorozattal össze nem függő indítványt adott be, A törvény szavai, igaz, idevonatkozólag nem elég világosak, de az ő véleménye szerint ilyen indítványok rendkívüli közgyűlésen nem tárgyalhatók, tehát rendes közgyűlésre hagyandó fel. A közgyűlés minden ellenvetés nélkül helyesléssel fogadta a főispán ur ő méltóságának szavait.

Ezen indítvány a főispáni jogkör megállapító híres új törvényjavaslat ellen irányul.

A megye 1886 évi költség előirányzatát 46270 frt kiadással, s ugyanannyi fedezettel némi csekély érvételt mellett jóváhagyja.

A belügyminiszter leir, hogy H. Nánás város polgármesterének a város hátralevő követelesei: (mintegy 33 ezer frt) behajtására nézve tett alispáni intézkedés elleni fellebbezése, miután a polgármester a kelendő intézkedéseket meg tette s a követelések behajtásáról jelentést tett, tárgyalanná vált. Tudomásul vétetett. Ugyancsak a belügyminiszter leirát felhívja a megye közönségét, hogy a h. büszörményi izraelita hitközségnek temetkezési hely nagyobbitása s bekerítése iránti kérése ügyében, melyet Büszörmény város közgyűlése elutasított, a megye kísértse meg a két fél között egyezséget, mi ha nem sikerülne, a hitközség tovább is jogot formálna a kért területhez az ügy csak is bírói uton nyerhet elintézését.

A közmunka és közlekedési miniszter leir, hogy Reichman Hermann vállalkozónak a m. kir. államépítészeti hivatalhoz a részére a nyíregyházi csapó utat építésénél átengedni magyi közmunka természetbeli szolgáltatást helyett annak készpénzbeli megváltása iránti kérése nem teljesíthető. A megye ezt tudomásul veszi, s egyuttal utasítja a Hatház polgármesterét s Tégásy bíróját hogy felelősség terhe a att intézkedjenek a közmunka természetbeli szolgáltatására. A földmiv. ipar- és kereskedelmi miniszter nem enged meg, hogy a megye az 1872 évi VIII. t. cz. alapján ipari czalokra begyűlt 1092 frt 48 król 500 frttal belépésenként örökös alapító tagul a E. M. E. K. E. K. E. Most tehát az említett összeg a letéti pénztárból ipari iskoláztatási czélokra lesz fordítandó.

E helyett azonban élénk vita után melyben részt vettek az alispán Uzonyi Péter, Lada Sándor kik bárminemű pótdó kiadások elene nyilatkoztak, Dr. Popper Mór ki a Booskai hajdú közt rendezendő gyűjtést javasolt az E. M. K. E. nek, Czincz Ignác, si a hazi pénztár részére 60000 frt segély kérését proponálta, Runka Béla és Szinay Gyula kik melegen és nagy hatással szólaltak egy jótékony alap megteremtése mellett, melyből az E. M. K. E. be örökös alapító tagul újból belehet lépni: ezen urak felszólalása után alispánunk meghagyatja, hogy az őszi közgyűlésre egy jótékonyági alap létesítésére nézve mérsékelt pótdó kiadásra adjon javaslatot.

Magyei igazoló választmányának a közgyűlés által választott tagjai 1886-ra az eddigiek maradtak u. m. Fischbein Ignác, Farkas Albert, Gál Mihály Kovács István, és Lukács Dezső, Főispán ur ő méltósága a maga részéről kinevezi szintén az eddigieket: elnök; Karap Mór, tagok Sinay Károly, Urosz József, G. Tóth Mihály

A közigazg. bizottság felelősség megváltása lejá van helyök betöltése megtörtént, a következőleg alakított: szavazat szedő bizottság előtt elnök: Lipovniczky Imre, tagok: Czeglédy Lajos, Csóhány László, j. Sepsy Dezső. A kitételek ezek: Lévai Márton, Karap Mór, Csapó István, Szöllösi Imre és Lipovniczky Imre. Megválasztatta k Karap Mór 41, Csapó István 40, Lévai Márton 36, Lipovniczky Imre 32, Szöllösi Imre 24 szavazattal. A gyűlés további folyásáról az idő e haladottsága s térszűke miatt már csak holnapi számunkban hozhatunk tudósítást.

Holnap a közgyűlés folytatást fog.

— Megyei gyűlés A mai megkezdett közgyűlésről mely pedig különösen végül igen érdekes volt, tér szűke miatt csak holnapi számunkban hozunk részletes tudósítást.

— Főispáni ebéd. Dégenfeld József gr. főispán ő méltósága ma lakásán fényes ebédet adott, a melyre a megyei közgyűlés számos tagja hivatalos volt.

— Gyöngyi jutalomjátékára, mely holnap lesz újból felhívjuk a közönség figyelmét. Gyöngyi határozottan kedvence a közönségnek ép úgy mint régebben Szathmári Arpád vagy Németh Józsa; azt a sok derült óráit a mit a közönségnek szereztek mindig bőven megjutalmaztuk. Nem lehet kételkedni benne, hogy holnap zsúfolásig megtelik a vészter. Ugy halljuk, hogy a jutalmazott tisztelői részéről kedves meglepetésben fog részesíttetni.

— Köszönet. Szeretett édes anyánk Öry Istváné temetése alkalmából oly sokan siettek fájó részvételük kifejezését adni s ezáltal fájalmunkat enyhíteni; mindezeknek legforróbb köszönetet mondának az elhunytak gyermekei a többi rokonok nevében is

— Színházunk bérbeadása széles körökben képezi megbeszélés tárgyát. Hosszabbban foglalkozik a kérdéssel a „Debreczen” is szombati számában s örömet fejezi ki a felett, hogy ez ügyben nézetünk nem térnek el. Ep azért minden körülmények között kizárólag meleg sorokban emlékezik meg az általunk is szívesen felkarolt consortiumról, s teljes garantiát lát a consortium tagjaiban; kifejezést ad annak, hogy a legszívesebb belenyugvási fogadják majd a hirtelen a városi színházi bizottság a színház vezetését a consortium tagjaira bizza.

— „Csokonai.” A Kövesi fele pályadíjra harmadik pályamunka is érkezett; címe „Csokonai” vigjáték 3 felvonásban.

— A felolvasókörből. A f. hó 7-én, azaz e hét csütörtökön tartandó felolvasó estélyen Gáspár Imre szerkesztő ur „A modern regény” czin alatt értekezik, utána pedig Benedek Sándor p. ü. fogalmazó ur (Budapestről). „Ügyvédek és ügyvédjelöltek” című humoristikus dolgozatot olvas. — B. lepti jegyek a felolvasásra a rendes helyen kaphatók.

— A jogász bábra, mely a jövő héten tartatik, mint biztos forrásból értesülünk Br. Fejérváry Géza a honvédelmi miniszter i. beérkezéi városunkba, kiknek fia az itteni jogakadémia hallgatója.

— Az újvív tisztelegés között bibásan említettük, hogy a gőzmalom részéről Sesztina urnál Szepessy Gusztáv ur beszélt. Az üdvözlő beszédet Simonffy Sámuel kir. tanácsos ügyvédi kamarai elnök ur mondotta.

— De reczeni lutheranusok nyilatkozata. Anélkül hogy apunk bármely vitába bocsátkozni akarna a helybeli vallásfelekezeti ügyi fölött, közöljük a következő nyilatkozatot. „Bocses lapja 254 száma azt közli, hogy az ev. ref. egyház legközelebbi gyűlése kimondotta mikép jövőre a helybeli lutheranus testvérek a különböző egyházi szolgálatokért kettős díjakat tartozandak fizetni (harangozás, kántus, keresztelés, temetés, esketés.) Mi lutheranusok nem hihetjük e, hogy ily végzés hozott volna, ez a hír talán csak félértesből eredhetett. N m hihetjük pedig azért mert nem szólva tovább az említett lutheranus pénzen vett díszes kis templomi orgonáról, a Szántói alapítványt, mely ma már meghaladja a 100,000 frtot, lutheranus tetta, a ref. főiskolánál. Továbbá Böhmé adta a ref. egyháznak Szécsényi utcai értékes házat. Nyíregyházán a ref. templomhoz szükséges telket lutheranusok adományozták, a felépítés költségeihez is hozzájárultak. A lutheranusok közül többen állandóan fizetik a hortobágyi legelőre kivett felekezeti ingyen iskoláztatási adót a ref. egyház részére. Midő Nyíregyházán a ref. egyház alakult ott a lutheranus papok templomukban buzdították a hiveiket a segélyadásra, és tetemes adakozásokkal is járultak hozzá, tán többet is tetek érettek mint magokért tudtak volna tenni. Mindazonáltal ha mégis megvalósulna ezen hír akkor csak mély sajnálatunkat kell kifejeznünk ezenei hogy ilyesmi mégis megtörténhetett. Több lutheranus.

— Az újságíró. Azon kicsinylélek között, melyekkel az újságíróról némely körökben megemlékezni szoktak és szoktak, igazán jól esik olvasnunk a „Pesti Napló” vezércikkét, melyben a következő szép sorokat is találjuk: „A sajtó szerény munkásai vagyunk. Nem lakunk palotában, nem élünk gondatlanul, vagyont szerzeni irással alig lehet, a társaságban nem foglalkunk el magas állásokat, a közönség előtt névtelenül csak-ban játszunk el szerepünket, szolgálatunk mindenkinél, mindennap, igazán szolgálatunk. A közélet más bajnokai dícsőséget, befolyást, hatalmat, kitüntetést, hivatait szereznek maguknak, előttük a pálya, övek az állam; királyi asztalnál ebédelnek, miniszteri termekben vendégszolgálnak, főúri társaságban élnek s a legfelsőbb rang, vagy dus jövedelem lehet érdemeik jutalma. A szónok látja szavainak hatását, élvezi a sikert, a színész tapaszt s koszorukat arat, a költőt hírnév s ba-

babér illeti, a tudóst befogadja az akadémia: a hírlapíró kicsoda, kicsoda? Szellemi munkás, ki munkája gyümölcsét átadja a postának, azzal vége. Az újságot olvassák, az író nem kérdik. Dícséjén valakit, köszönetet ne várjon, mindenki azt hiszi magáról, hogy a dícséret őt megilleti, kivált újságíró: itélete, ha kedvezőtlen, megjegyzése, ha csip, haragot vesz magára, sőt párbajra álljon készen mindenkor és a harag annál nagyobb, minél igazabb volt, mit írni mert. Az újságíró népszerűtlen mesterség, csak az újság népszerű; minden hírlap tetszik a saját közönségének, de a tetszés nem terjed ki az íróra. Vagy vannak ösei, vagy nincsenek; írni, ahhoz csak ész kell. S hogy esze van, magáról, mindenki meg van győződve. Eppen úgy ír a lap, mint az olvasó gondolkodik és ezen nem veszi észre, hogy a lapból meríti gondolkodását. Ez tarja a közönség nyelvi részét a történet, a napi események, a közmivéledés s irodalom színvonalán; ez táplálja a népből mindennap a honszerlem Vesztafűzét, ez költ az emberekben politikai meggyőződést, ez tartja az országban a pártokat össze, senki a magyar nyelvet úgy nem terjeszti, mint a magyar hírlapíró, a közmivéledésnek nincs nagyobb tényezője: mégis az újságíró jutalma a feledés. Pedig, hogy valaki hírlapíró lehessen, ahhoz olyan kvalifikáció kell, melyet a törvényhozás meg nem szabhat. Tudni kell sokat, felfogni rótkön, írni keljöl, dolgozni miúdig, nappal és éjjel. Temperamentum, azaz vér szükséges ezen íráshoz, velő s idegek. A hírlapírónak ezeket a közszolgálatban szabad tönkretenni. S mit adnak érte? Félémet inkább mint becsületet. Mégis a hírlapíró legdrágább kincs: becsülete. Nem az, melyet adnak neki, hanem az melyet érez. Tudja, hogy mit tesz, bár nem tudja róla senki idegen. Látja, hogy fáradságos munkájának gyümölcsei érnék, mint a reggeli harmaton a vetés fejjük, s nézi, miként aratnak utána mások s gyönyörre telik benne, hogy működésének meg volt — hatása.

— Öngyilkosság. Lapunk szombati számában közöltük, hogy R. K. helybeli lakosnól szolgáló cseléd, Valkózi Mária, 20 éves, öngyilkos lett; ennek kiegészítésül megemlítjük, hogy Valkózi Mária öngyilkossági mániában szenvedett s már két ízben követelt el öngyilkossági kísérletet, Ki Vadadában, anyja lakásán és Csengre; mindkét esetben idejekorán észrevették s megmentették.

— A világi vége. Az ókorból átszarmazott babonában nagy szerepet játszik az 1886. Ugyanis ez évben kell bekövetkeznie a világ végének. Es ha esetleg ez meg nem történik, csak a köztünk élő „egyetlen egy igaz” iránt nyilvánuló égi kegynek köszönhetjük Nostradamus a világ végét minden habozás nélkül 1886 évre teszi. Valamivel elővigyázóbb egy régi francia naptárkészítő, ez így szól: „Ha nagypéntek Györgynapra, husvét Márknapra s az Urnap János napra esik, a világ vége bekövetkezik.” Ugyanígy szól az ober emeli templomban egy márvány lapon levő latin felírás. Az említett ünnepek nek pedig a megjelölt napokra esését a jövő évi naptárból csakugyan kiolvashatjuk. De azt nem kell megijednünk, mert az adatok csak eme csodálatos összefüggése még minden században bekövetkezet. Így volt ez 1451, 1546, 1666, és 1734-en. Roméhietőleg ez idén is ekkorájuk a borzasztó végpusztulást, talán sem tübben sem kengőzben nem fogunk megsemmisülni.

— Vallásos buzgóság és a czepléd u. templom. A ref. egyház Czepléd utcai templomának felépítését a Szombathelyi Veres-marty kegyes alapítványtőkéje a budapesti építkezési árak alapján készített költség előirányzat szerint teljesen fedezi ugyan; mind a mellett is, hogy az alapítványi tőkéből a szintén költségelső felszerelésre minél tekintélyesebb összeg maradjon meg; a presbiterium bizalommal fordult az egyház hiveinek egyházas érzelmeibez és vallásos buzgóságához, hogy a templom építéséhez égetett téglának ingyenes beszállításáról vagy e célra adományok megtételével az Urháznak felemeléséhez hozzájárulni sziveskedjenek. Régi időkben szegénynek tartotta a legszegényebb tagja is a gyülekezetnek, he a templom építés nagy munkájában tehetsége szerint közre nem munkálkodhatott, a közbuzgóság segíti elő mai napság is mindenütt ref. gyülekezetinkben az ily nagyobb szabású és fontos rendeltetésű vállalatok szerezésébe bevégesszét, Nálunk szintén ez a közbuzgóság emelte jó részt díszes nagy templomunkat. Abból az áldozatokban nyilatkozó buzgó vállalosságából eredt az a szép adakozás és vállalkozás, mely az új év ünnepén templomunkban szöszekből lett hirdete. Abban a reményben levén, hogy az urháza felépítésének dícsőségében hiveink igen nagy számmal kívánunk résztvenni — mindennap a legnagyobb örömmel tesszük a helyilapokban közzé az azután teendő ajánlatokat és adományokat, meg kezdvén a közzétett ezuttal az eddigi eredmény nyilvánosságra hozásával. K. Tóth Antal ur beszállítat 10,000 Simonffy Sámuel ur 10,000 drb. Boros Sándor ur 5,000 Horváth Gábor, 1000 dr. Erdődi Dániel 10 ezer homokot és ad 5 frt, Vértési János 10 ezer homokot, Buzás Pál L. Nagy Balint Magyar Gábor, Révész Balint, K. Tóth Mihály, Némethy Lajos, Kiss Albert, K. Tóth Kálmán 10—10 frtot, Némethy Sándor 6 frt Tóth Sámuel, Nagy Ferencz, Somogyi Pál, Keszev József, Dr. Király Ferencz, Bácsai Ferencz, Bácsai László, Dr. Legányi Gyula, Keszey József 5—5 frt, Sütő József, Boldog

István 3—3 frtot, Budi Péter, Hrinay József, Ménes András, Mészáros József, György Elek, Herczeg János, Szőke János, Jóó István, Hódy Béla, Kovács János, 2—2 frtot, Lisztes János, Jámor István, Polgári Sándor, Harsányi Imre, Veres István, Papp Péter, Nagy Gábor, Szegedi János, Szőke Ferencz, Szabó József földm. Győri Ferencz, Seres András, Futó Mihály, Tóth Lajos, Tamás József, Alföldi Gábor, Kerékgyártó Bálint, Nagy György, Pethő István, Beke Imre, Konez Mihály, Fekete István, és Bácsai András 1—1 frtot, adakoztak a szent czeplára. Debreczen 1886. január 2. Somogyi Pál egyházi főjegyző.

Adakozás a debr. nőegyleti árvaház javára.

(Negyedik közlemény.)

Nagy- és kis Hatvan, Nagy- és Kismester, Naguy és Kisújtelek utcaiban Várady Imréné és Futó Mihályné urók által gyűjtött adakozások kimutatása.

Steinberger Gyuláné, Máyer Ferenczné, Alibán Mihályné, V. A. Mark Endréné, Lichtsein Menyhért, Lengyel Imréné, Komlóssy Lina, Pápai Imréné, Márk Pálné, Tikos Istvánné, Papp Ferenczné, öz. Varga Lajosné, Nadányi Sandorné, Révész Bálintné, Fehér Hermanné, Kovács Sandorné, Szél Jánosné, Armós Bálint és Becsey alezredes 2—2 frtot; Dr. Kertész Józsefné, öz. Balácsi Józsefné, Szabó Balácsi Ilon, öz. Szép Sandorné, Markovics Károlyné, Kovács Józsefné, Öreg Jánosné, Lichtsein Menyhértné, öz. Hegedűs Istvánné, öz. Sielbormann Joachimné, Egy valaki, Novák Jánosné, Balla Mihály, Csicsó Lajosné, Juhász Ignác, Bethlendi Endréné, Dusóczy Pálné, Szűcs István, Beczer Frigyesné, Piribauer Alajosné, Szilágyi Bálintné, Besztercezy Károlyné, Békési Gyuláné, Deli Tamásné, Nagy Péterné, Brutman Alajosné, Poyrnár Dénésné, Irinyi Istvánné, öz. Jámor Ferencz, Gyarmathi János, Kertész Jánosné, Kertész István, Bacsó Ferenczné, János Lajosné, Jobbágy Imre, Epstein Teréz, Weszprémi Lajosné, B. Maldenyi Vilma, Weinberger Albertné, Koszoros Lajosné, Banyács Emliné, Szabó Antalné, Scherer Benőné, Vágó Andorné, Mihályovics Istvánné, Horváth Ferencz, Szentesi Ferencz, Jóna Dániel, Gyarmathi Lajosné, Dr. Fáy Márkné, Materny Lajos, Serli Edénél Nagy Elek, Kovács Lajosné, Jakabovits Aladár, Vadou Sándor, Földesi Vilmos, Löblovits Jánosné, Gyory Jánosné, Raics Lajosné, Wolland századosné, Heider Antalné, Hódy Béláné, Moei Józsefné, Sepsy Pálné, Szűcs Mihályné és Konez Elekné 1—1 frtot; Harangi Istvánné, Risz Henrikné, Klein Miksáné, Hoffmanné 60—60 krt. Lám Sándor, Mészáros Kálmáné, N. N. Biró Jánosné, Szabó József, Smeér Samuelné, Bálint Samuelné, Kálmán Mihályné, Vibriál Jánosné, Renó Ferenczné öz. Hódy Bálintné, Török Péterné, Mészáros Józsefné, Sepsy Dezsőné, Ménes Andrásné, Sarkadi Ferenczné, Ujvári Györgyné, N. N. Pávai Lászlóné, Kovács Károly; Balogh Otótné, Főrnán János, Ammend Józsefné, Friedmann Irma, Dr. Spitzer, Debreczeni Gaborné, Konrad János, Hegedűs Istvánné, Gönyei Károly, György Kálmáné, Kajari Ferenczné, Weisz Matonné, Szahmári Sandorné, Györfly Józsefné, Lőrincsik Lászlóné, Berstein. Gusztáv Róbert és Pongor 50—50 krt., Bignió Mária, Bignió János, Ny, Gyulai, Lászlóné, öz. Lichtseinné, Nagy Imréné, N. N. Tóth Sandorné, Pircsi Károly, Homong Mari cseléd, Szatmári Józsefné, N. N. Nagy Józsefné és Diens Gaborné, 40—40 krt, Friedmann Józsefné, Egy valaki Schwarz Józsefné Stern Jakabné, N. N. Boczkó Sámuel, Krámer Jakab, Steier János, Szatmari Istvánné, Szöllösi János, Frater Pálné, Szabó Antalné és Varkoly József 30—30 krt.

Folyt. köv.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Holnap kedden jan. 5-én.

A Gyöngyi jutalomjátékára bérletszünetben adatik:

A fiszfeleles ur keservei

Vigjáték 4 felv.

Legújabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti távirata BUDAPEST jan. 4 Kálly János a nagyalközi kerület képviselője (függetlenségi párti) tegnap meghalt.

BUDAPEST Lamplné meggyilkolásának gyanu miatt Walaschek Zsigmond hirdeti betörtöt elfogták.

BERLIN Vi mos császár jubileuma program szerint nagy fényvel végbement A szász király személyesen tisztelgett. Midő Bismark Moltke jöttek tisztelgenni, a császár eléjük ment, s kétszer megcsókolta őket.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos Vértési Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nagyérdemű közönség!

Ezennel van szerencsém értesíteni, miszerint elhatároztam a raktáromon levő felhalmozott összes kész férfi ruhát végeladni és pedig olyképpen hogy az utolsó hónapokon elkészült ruhákat 25%-al az elkészítési áron alól; a régiebbeket pedig, eltekintve az elkészítési ártól minden áron.

A végeladás készpénz fizetése mellett történik.

Kérem méltóztassék, kiképzendő alkalmat felhasználni, mely alkalmat ad elegans és finom ruhákat féláron beszerezhetni.

Kiváló tisztelettel

Kramer J.

férfi-szabó.

(Debreczen, főtér 1824 sz.)

6130. t. sz.
1885.

III. Árverési hirdetményi kivonat

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a debreczeni ipar és kereskedelmi bank végrehajtónak Mikinszky Károly és neje végrehajtást szenvedő elleni 1990 forint tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tv. szék. területén lévő és Debreczen városában fekvő a 3267 számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. 2. rend számú ház ondódi földre az árverést 6282 forintban ezennel megállapított kikiáltási árral elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1886. év márcz hó 2-ik napján délután 3 órakor

a kir. törv. szék árverési termében meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bees árának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelezett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a érte mében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály-szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczen 1885. évi noceze ober hó 9-ik napján.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

SZÖGYENYI
h. elnök.

SZABÓ
aljegyző.

J E L E N T É S.

Van szerencsém egy a helybeli mint a vidéki nagyérdemű közönséget értesíteni hogy az őszi és téli időnyire raktáramat a legjobb anyagból készült

női, férfi és gyermekek

bőr, posztó és nemez lábbeli

árukkal szereltet fel.

Ezután is mint eddig főtörekvésom oda irányuland az igen tisztelt cipőt vevő közönségnek a legjobb minőségű árut a legolcsóbb árral szolgáltatni, a nagyérdemű közönség további b. partfogását kérve

FALKÁ OTTÓ.

Debreczenben a városház épületben

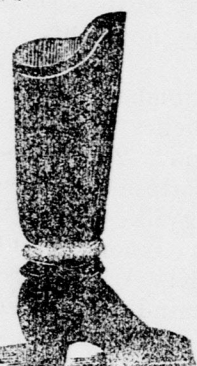
Telegdy K. Lajos könyvkereskedése mellett.

csizmához

A z a r a n y

Megrendelések mérték után, egy-

tosan eszköz-

szinte javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Idegbetegségek.

Mik az idegek?

Az idegek minden érzés tulajdonképeni közvetítői, minden külső benyomást első sorban az idegek érzik meg, közvetítik. A mily különbözők az okok, oly különbözők az idegbetegségek jelenségei. Első sorban az idegek összehúzódása, általános soványodás és erővesztés a nyelvek és vérvesztése által előidézve; az emlékező tehetőség gyöngülése, sápadt arc, mélyen fekvő kék gyűrűvel övezett szemek, kedélybetegség, álmatlanság, migrén (egyoldalú fejfájás) derék- és hátgerincz fájdalmak, hiszterikus görcsök, szorulás, ok nélküli féltelenség, a vidám társaság kerülése, női betegségek, vérszegénység, reumatikus és köszvényes bántalmak, kéz- és láb remegése stb.

Mindezeket az idegbetegségeket az orvosi tudományban eddig ismeretes szerek közül egy sem gyógyítja oly biztosan és teljesen mint

Dr. WRUN PERUIN PORA (peruin favekból készítve)

Ártalmatlanságáért köszönetem. Egy doboz ára pontos leírással 1 forint 80 kr.

Kapható Debreczenben: Dr. Rothschneker V. Emil gyógyszerárában, Bécsben: Gieschner A. okl. gyógyszerésznél II. ke. Keiser József str. 14.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánkozik mindenemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok.

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

bábi meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állittatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESÍTETNEK.